

ACLARACIONS

En el BUTLLETÍ corresponent al mes de Janer, que rebem ara meix, apareix un article sobre la *Flora de Catalunya*, que demana de part nostra les següents aclaracions, no sense abans declinar per inmerescuts els elogis que l'articulista dedica benevolament al nostre modest treball.

Primera: no ha de mancar a l'obra un senzill pròlec abans de que acabi la publicació del primer volúm, no considerant nosaltres una greu falta aquest involuntari retràs, imposat per les circumstancies.

Segona: en lo dit pròlec podrà veure l'articulista les rahons que sucintament anem a extractar aquí del mètode adoptat; amb lo qual advertirà que havíem previst ja un dels principals càrrecs que en contra d'aqueix plan podrien formular-se.

«No mancarà segurament qui, al notar que comencem l'estudi de les plantes vasculares per aquelles que estàn considerades fins avui d'una organització més complicada, ens califiqui de antiquats, per no haver seguit en aquesta materia la corrent de la moderna escola alemanya.

» Mes no havem obrat aixís sense un madur examen. Es veritat que en la esposició de tota doctrina deu passar-se de lo més senzill a lo més complicat; però tampoc es menys evident la conveniencia de procedir de lo més conegut a lo que ho és menys, a fi de no ofegar desde un principi els generosos entusiasmes dels neòfits. I certament que al començar l'estudi taxonomic de les plantes tenim algun major coneixement, per exemple, de les roselles i ravanisses dels nostres camps que de les *Agrostis* i *Festucas* dels Pirineus; i que el principiant se familiarisa més prompte i amb menys esforços amb els sèpals, pètals, fruits i llevors de les papaveracies i crucíferes que amb les glumes, glumelles i glumèlules de les graminies, o amb els esporangis i espores de les falgueres i *Equisetums*, que per apreciar-ho degudament exigeixen el continuu auxili del microscopi i fins preparacions adequades.

» Pocs són per desgracia en aquest país els que tenen la suficient abnegació per a dedicar les seves energies als preterits estudis botànics i zoològics; però creiem que si havien de començar pels ultims

sers de la respectiva serie, el número dels cultivadors seria molt més reduït encara.

»Ademés, quan se tracta de inventariar i coneixer les plantes que constitueixen la nostra Flora, treball molt superior a la vida d'un home, es just i necessari utilitzar els materials acumulats pels nostres abnegats predecessors, i creiem que és més útil anar-los augmentant i depurant que no cap-girar-los i ordenar-los de cap i de nou, moguts per controvertibles ventatges.

»Quant la *Flora de Catalunya* sigui totalment coneguda, per a lo qual caldrà el concurs d'algunes generacions encara, aleshores serà arribada la ocasió de empendre amb més coneixement i oportunitat que avui un treball de agrupació racional, fundat en un seriós estudi de lo nostre i en harmonia, si es possible, amb el criteri unànim dels botànics.

»No deurà pas ser tan dolent aquest mètode — que l'articulista, portat pels seus entusiasmes de novetats, califica de *antigalla fitogràfica* — quant amb ell acaben de publicar-se les monumentals flores de Coste i de Rouy, i d'altres de mèrit ben remarcable.

»Finalment, devots admiradors com son del nostre insigne mestre, l'eximi botànic Ciprià Costa, de gloriosa memoria, havem volgut seguir fidelment les seves petjades, per a que a cada moment se pugui apreciar el procés que a Catalunya han tingut els estudis fitogràfics».

Tercera: també's veurà en el propi pròlec i pot deduir-se ja de la geografia botànica, que havèm aprofitat amb tota cura els treballs dels nostres il·lustres predecessors, els quals no són per desgracia ni tants ni tan valiosos com creu l'articulista; a no ser que's prengui també per tals les produccions de botanòfils o *amateurs*, i ad-huc les cites d'algun botànic que han merescut ben poca confiança. Atenent-nos al esposat criteri, sí que havèm omitit deliberadament les indicacions d'algunes plantes; de la mateixa manera que l'any 1904 varem espurgar la Flòrula Montserratina d'unes trescentes especies que graciosament li atribuïen diferents botànics, a canvi de les que, essent-hi, no van sapiguer veure-hi.

Podrà aixís i tot succeir molt bé que, a pesar del nostre bon desitg i afany, s'hagi escapat alguna especie, i haurem d'agrahir moltíssim que se'ns fassi notar la omisió; puix com no volem pas escriure una obra merament personal sino eminentment patriòtica, lluny de defugir tota intervenció, sollicitém el concurs de tots els que verdaderament estimém la terra catalana.

Quarta: els noms com *Hepática*, *Scrofularia*, *Pulmonaria* y altres, no s'han donat pels usos medicinals que s'hagin fet o es fan d'aquestes plantes, sino senzillament per lo que'n diuen *Signatura*, conforme a les observacions de la major i millor part dels autors, i com pot veure's per exemple, a l'obra de Mrs. Loudon, al parlar de la *Scrofularia* (1).

La aplicació medicinal s'ha deduit generalment de la relació que s'ha volgut establir entre certes malalties del cos humà i la particularitat dels òrgans de determinades plantes, que ve a ser ja el *similia similibus curantur* d'aquells temps.

Quinta: al afirmar incidentalment que el gènere *Fagopyrum* deuria escriure's amb *ph* i no amb *f*, no atenem precisament a la seva etimologia grega o llatina, que lo mateix significaria; sino que pretenem evitar l'hibridisme d'aquest nom, format en part del grec y en part del llatí; cosa sempre censurable en el llenguatge científic o tècnic. Podent fugir d'aquesta anomalia, formant-lo totalment del grec i escrivint *Phagopyrum* amb *ph*, opinem que la innovació es acceptable.

I si la forma usada es imperfecta o incorrecta o bàrbara, lo mateix serà que sigui de Tournefort que d'un altre; que les coses són bones o dolentes *per se*, i no per la major o menor autoritat de qui les digui per primera vegada (2); criteri aquest nostre, que és el generalment admés i seguit en el món científic. També Decandolle va escriure *Cerasus Caproniana* i *C. Juliana*, i no obstant la seva autoritat botànica, se li ha corregit i ha quedat restablert *C. Aproniana* y *C. Juniana*, que és tal com diu el text de Plini.

Desgraciadament, en aquesta materia, hi ha molt per corregir encara; puix si be ja no's veu gaire escrit avuy el nom específic *silvaticus*, amb *y* sino amb *i* (*silva*), ni els generics *Scrofularia* i *Pyrus*, s'escriuen gaire amb *ph* o *y* com si derivessin del grec; i tenim *Kentranthus*, mes conforme que *Centranthus* a la seva etimologia i pronunciació grega, etc., etc.; queden encara noms com *Chamaebuxus* per *Chamaepyxos* o *humibuxus*, com tenim *chamaepitys*, *hypophegea*; amb molts altres ben criticables i dignes d'esmena i

(1) *Scrophularia*: So named from the roots having a resemblance to *scrophulous* tumours, sohichthey were, by the peculiar mode of induction of the dark ages, therefore supposed to cure.

(2) Aquest fou el pecat de *Espronceda* amb l'adjectiu *espurio*, que a imitació seva, mes que per respecte de cap classe s'ha anat perpetuant en la forma *espureo*, sense advertir el disbarat.

correcció. I consti, per últim, que nosaltres més que atrevir-nos a corregir errors, ens anem limitant a senyalar-los.

La matèria és molt estensa i fort interessant; però per dissort nostra disposem de poc temps, i de no gaire salut, per lo qual hem de posar punt final a n'aquestes ratlles, agraint una vegada més al articulista la ocasió que'ns ha proporcionat de donar aquestes senzilles explicacions, encara que no les conceptuàvem pas necessàries.

JOAN CADEVALL.—ANGEL SALLENÇ.

Tarrasa 18 de març de 1914.

Aplec de notícies sobre'ls Moluscs de Catalunya

i catàleg provisional dels mateixos

PER

MANEL de CHIA

(Acabament)

Gén. VENUS, Linné.

casina, Linné.

Tosa, Pineda (Tomàs), Mataró (Hidalgo, Salvaña), Vilassar (Col. del A.), Barcelona (Hidalgo, Martorell).

fasciata, Da Costa.

Pineda (Tomàs), Mataró (Hidalgo, Martorell, Salvaña), Vilanova y Calafell (Samà).

La var.

gradata, Deshayes (*V. gradata*, Desh.)

l'han citada a Mataró (Salvaña) y a Barcelona (Hidalgo). Dintre les